

מדת בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגה"צ רבי צבי זאב בן
רבי אברהם נח פאלי זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 260 פרשת וישלח תשפ"ה

בבא בתרא קעג-קעו סנהדרין ב-ד

אומר לו שהאדם שהפקדת אותי עליו אני מחזיר לך אותו שהוא קיים, ור"נ מקשה שזה דין של פרסיים שדנים בלי טעם הרי טוען המלוה לולא ערבותך לא הייתי מלוה ור"נ מבאר שהכוונה לא יתבע את הערב תחלה וכן שנינו בברייתא להדיא שהמלוה את חברו על ידי ערב לא יתבע את הערב תחלה ואם אמר המלוה על מנת שאפרע ממי שארצה יכול לתבוע את הערב תחלה.

רב הונא אומר שהמקור לכך שערב משתעבד הוא מהפסוק שיהודה אמר אנכי אערבנו מידי תבקשנו ורב חסדא מקשה שזה קבלנות שיהודה אמר תנה אותו על ידי ואני אשיבנו, ור' יצחק למד מהפסוק לקח בגדו כי ערב זר ובעד נכריה חבלהו ועוד כתוב בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפך נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת כף רעך לך התרפס ורהב רעך אם ממון יש לו בידך התר לו פסת יד ואם לאו הרבה עליו רעים.

אמימר אומר שנחלקו ר' יהודה ור' יוסי בשעבוד על ערב שלר' יוסי שאסמכתא קונה ערב משתעבד, ולר' יהודה שאסמכתא לא קונה ערב לא משתעבד אמר לו רב אשי שמעשים שבכל יום שאסמכתא לא קונה ובכ"ז ערב משתעבד, ומבאר רב אשי שבהנאה זו שהמלוה מאמין לו ומלוה עבורו הוא משעבד את עצמו.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שגובים מהערב רק כשאין נכסים ללוה ואם יש לו נכסים לא פורע מהערב, ויש להקשות שהמשנה מביאה בסיפא את דברי רשב"ג שביש נכסים ללוה לא גובים מהערב א"כ לת"ק אין חילוק ויש לומר שחסר במשנה ויש להוסיף שהמלוה את חברו ע"י ערב לא יפרע מהערב ואם אמר על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מהערב ודוקא כשאין נכסים ללוה אך אם יש נכסים ללוה לא פורעים מהערב ומקבלן פורעים גם כשיש נכסים ללוה.

דף קעד ורשב"ג סובר שגם בקבלן לא גובים ביש נכסים ללוה.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שבכל מקום שהמשנה מביאה את דברי רשב"ג הלכה כמותו מלבד משנתינו של ערב והמשנה של צידן והמשנה של רביה האחרונה.

רב הונא אומר שאם אמר הלוה ואני ערב הלוה ואני חייב הלוה ואני נותן זה לשון ערבות ואם אמר תן לו ואני קבלן תן לו ואני פורע תן לו ואני חייב תן לו ואני נותן כולם זה לשון ערבות והסתפקו כשאמר הלוה ואני קבלן או שאמר תן לו ואני ערב, ור' יצחק סובר שאם אמר לשון ערבות זה ערבות ואם אמר לשון קבלנות זה קבלנות, ורב חסדא סובר שתמיד זה לשון קבלנות מלבד כשאמר הלוה ואני ערב, ולרבא בכל מקרה זה לשון ערבות מלבד כשאמר לו תן לו ואני נותן, ומר בר אמימר אמר לרב אשי שאביו אמימר אמר שבלשון תן לו ואני נותן אין למלוה עליו כלום, ולהלכה לא נפטר הלוה מהמלוה רק כשלקח הערב ונתן ביד.

דיין אחד הוריד את המלוה לנכסי הלוה קודם שתבע המלוה את הלוה ורב חנין בן רב ייבא העלהו ורבא אמר שרק רב חנין חכם בכך שהוא סובר שהנכסים הם ערבים לחוב והרי שנינו שלא יפרע מהערב תחלה וביארו לעיל שלא יתבע את הערב תחלה.

ערב של יתומים פרע למלוה קודם שהודיע ליתומים, ואמר רב פפא שפריעת בעל חוב זה מצוה ויתומים אינם בני

דף קעג יש להקשות ששנינו בברייתא שכמו ששני יוסף בן שמעון לא מוציאים שטר זה על זה כך לא מוציאים על אחרים יש לומר שמשנתנו סוברת שאותיות נקנות במסירה והברייתא סוברת שאותיות לא נקנות במסירה עוד ניתן לומר שגם הברייתא סוברת שאותיות נקנות במסירה אך המשנה סוברת שהמחזיק בשטר לא צריך להביא ראיה והברייתא סוברת שצריך להביא ראיה, וכן נחלקו בזה אבבי ורבא שלאבבי צריך להביא ראיה ולרבא לא צריך להביא ראיה ואבבי הוכיח מברייתא שאם יצא שטר חוב מאחד מהאחים הוא צריך להביא ראיה ולכאורה אותו הדין גם באחרים ורבא סובר שרק אחים שדרכם לשמוט אחד מהשני לכן צריך להביא ראיה אך אחרים לא צריכים להביא ראיה, וללישנא בתרא רבא הוא שהביא ראיה מהברייתא שדוקא אח צריך להביא ראיה שדרך האחים לשמוט אחד מהשני אך אחרים לא ואבבי סובר שהברייתא צריכה לחדש באחים שלא נאמר שכיון שדרכם לשמוט א"כ הם זהירים יותר, קמ"ל שצריכים להביא ראיה.

מה ששנינו בברייתא כשם ששני יוסף בן שמעון מוציאים שטר חוב על אחרים כך מוציאים זה על זה יש לומר שנחלקו האם כותבים שטר למלוה גם כשאין ללוה עמו שמשנתנו סוברת שכותבים ללוה ולפעמים הוא יוכל ללכת לסופר ולעדים שיכתבו לו שטר שהוא רוצה ללות מחבירו יוסף בן שמעון ואחרי שהם כותבים לו הוא ילך להוציא ממנו אך הברייתא סוברת שלא כותבים ללוה אם אין מלוה עמו לכן אין לחשוש לכך.

המשנה אומרת שאם נמצא אצל אחד ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהם פרועים ולכאורה משמע שאם לא נמצא ניתן להוציא עליהם שטר חוב ולכאורה המשנה אמרה שאחרים לא מוציאים עליהם שטר חוב, ר' ירמיה מבאר שאם הם משולשים בשמות יכולים להוציא מהם, וקשה א"כ נתבונן בשובר מי כתוב בו מבאר רב הושעיא שבשובר אינם משולשים ובשטר הם משולשים, ואבבי מבאר שהכוונה במשנה שאם נמצא ללוה אחר בין שטרותיו ששטרו של יוסף בן שמעון עלי פרוע שטרות שניהם פרועים.

שנו בברייתא שבמקרה ששניהם משולשים כהנים יכתבו דור נוסף.

משנה מי שאמר לבנו שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע איזהו כל השטרות פרועים ואם יש אדם שיש לו עליו שני שטרות הגדול פרוע והקטן לא פרוע. **גמרא** רבא אומר שאם אמר לאחד שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע והקטן לא ואם אמר חוב לך בידי פרוע כל השטרות פרועים, אמר לו רבינא א"כ כשאמר לו שדי מכורה לך מכורה השדה הגדולה ואם אמר שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורים לו, אמר רבא שלגבי מכר יד בעל השטר על התחתונה שהלוקח הוא מוציא מחבירו ועליו הראיה.

משנה מי שהלוה לחבירו על ידי ערב לא יפרע מהערב, **עמוד** ב ואם אמר לו על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מהערב ורשב"ג אומר שאם יש נכסים ללוה גם כשהתנה לא יפרע מהערב וכן אמר רשב"ג שאם אחד היה ערב לאשה בכתובתה ובעלה גרשה ידיר אותה הבעל הנאה שלא יעשו עליו קנוניא ויגבו ממנו ואז הבעל יחזיר את אשתו. **גמרא** רבה ורב יוסף מבארים שלא יפרע מהערב תחלה כיון שהוא

מצוות, ורב הונא בר רב יהושע אומר שלא היה צריך לשלם מכיוון שאולי האב התפיס צרורות עבור החוב, **עמוד ב** והנ"מ בין הטעמים אם החייב הודה קודם מותו שאין לחשוש לצרורות אך היתומים פטורים ממצוות פריעת חוב, ועוד נ"מ באופן ששמתו את אביהם שישלם את החוב ומת מתוך הנידוי, והלכה כרב הונא בר רב יהושע, ויש להקשות מברייתא שאם יצא שטר חוב מידו של הערב לא גובה בו ואם כתוב בו התקבלתי ממך גובה, ולרב הונא יש לבאר שהחייב מודה אך לרב פפא קשה, ויש לומר שכיון שטרח וכתב התקבלתי וזה מלוה בשטר שהחוב מוטל על היתומים גם כשאינם בני מצוה.

היה ערב של חוב לעכו"ם שפרע לעכו"ם קודם שהעכו"ם תבע את היתומים ורב מרדכי אומר לרב אשי שאבימי מהגרונאי אמר בשם רבא שגם למ"ד שחוששים לצררי זה רק בישראל ולא בעכו"ם כיון שהוא ממילא הולך אחר הערב, אמר לו רב אשי אדרבה אפילו לי שלא חושש לצררי זה רק בישראל אך עכו"ם שדינם ללכת אחר הערב אם האב לא היה מתפיס צרורות קודם הערב לא היה מקבל עליו ערבות.

משה בר עזרי היה ערב על כתובת כלתו ובנו רב הונא היה ת"ח והיה דחוק בפרנסתו אמר אביי וכי אין מי שישא עצה לרב הונא לגרש את אשתו והיא תגבה את כתובתה מאביו ואח"כ יחזירנה, אמר לו רבא הרי שנינו שערב של כתובה ישלם רק אחר שהבעל מדיר הנאה אמר לו אביי וכי כל המגרש זה רק בב"ד ובסוף התברר שרב הונא הוא כהן ואינו יכול לגרש ולהחזיר אמר אביי על זה אומרים האנשים אחר העני הולכת העניות, ויש להקשות וכי אביי אמר דבר כזה הרי הוא אמר שרשע ערום זה מי שמשא צה למכור בנכסים כדברי רשב"ג, ויש לומר שלגבי בנו זה שונה וגם שהוא ת"ח, אך יש להקשות שהוא רק ערב ולהלכה ערב של כתובה אינו משתעבד וזה מובן למ"ד שקבלן של כתובה משתעבד אך כשאין נכסים לבעל אך למ"ד שקבלן משתעבד רק כשיש נכסים וכשאין לו נכסים אינו משתעבד א"כ האב לא השתעבד יש לומר שאכן היו נכסים וניזוקו בשדפון, עוד י"ל שאב משתעבד לגבי בנו, ושנינו שערב של כתובה אינו משתעבד קבלן של חוב לכו"ע משתעבד ונחלקו בקבלן של כתובה וערב של בעל חוב שאחד סובר שרק כשיש נכסים ללוה הוא משתעבד ואם אין נכסים אינו משתעבד והאחר סובר שהוא משתעבד בין כשיש נכסים ובין שאין נכסים ולהלכה ערב משתעבד גם כשאין נכסים מלבד ערב של כתובה שאינו משתעבד גם כשיש לבעל כי הוא רק עושה מצוה שהיא תסכים להנשא והיא לא חסרה כלום בנישואיה.

רב הונא אומר שאם שכיב מרע הקדיש את כל נכסיו ואמר שהוא עדיין חייב לפלוני מנה הוא נאמן שיש חזקה שאדם לא עושה קנוניא על ההקדש, ור"נ מקשה וכי אדם עושה קנוניא על בניו ורב ושמואל סוברים שאם שכיב מרע אמר מנה לפלוני בידי אם אמר תנו נותנים ואם לא אמר תנו לא נותנים א"כ רואים שאדם עשוי שלא להשביע את בניו,

דף קעה א"כ גם לגבי הקדש אדם עשוי לא להשביע את עצמו, ויש לומר שרב הונא דיבר כשאותו אדם מחזיק שטר חוב והשכיב מרע מודה, אך קשה שא"כ רב ושמואל דיברו כשאין שטר חוב ואם אמר תנו זה מלוה על פה וסוברים רב ושמואל שמלוה על פה לא גובים לא מהיורשים ולא מהלקוחות, ור"נ מבאר שגם רב ושמואל דברו כשיש שטר אלא שאינו מקיים ואם אמר תנו זה קיום לשטר ואם לא אמר תנו השטר לא מקיים.

רבה אומר שאם שכיב מרע אמר מנה לפלוני בידי והיתומים אמרו שהם פרעו הם נאמנים ואם השכיב מרע אמר תנו מנה לפלוני ואמרו היתומים פרוע הוא אינם נאמנים, ולכאורה

הסברא נוטה להיפך שבאמר תנו זה יותר חיוב כי הוא פסק את הדברים ויש יותר סברא שכבר אביהם פרע אך בלא אמר תנו שלא פסק את הדברים א"כ זה פחות סברא שאביהם פרע, אלא יש לומר שרבה אמר שאם השכיב מרע אמר מנה לפלוני בידי ואמרו היתומים שאבינו אמר שוב שפרע הם נאמנים כי האב נזכר מהפרעון ואם אמר תנו מנה לפלוני והיתומים אמרו שאביהם חזר ואמר שפרע אינם נאמנים כי אם הוא פרע הוא לא היה אומר להם בבטחון תנו.

רבא מסתפק בשכיב מרע שמודה שהוא חייב האם צריך לומר אתם עדי או שאינו צריך לומר אתם עדי, ועוד ספק האם צריך לומר כתובו או לא והספק הוא האם אדם משטה בשעת מיתה או לא ואח"כ פשט רבא שאדם לא משטה בשעת מיתה ודברי שכיב מרע הם ככתובים וכמסורים.

משנה מי שהלוה לחבירו בשטר הוא גובה מנכסים משועבדים ואם הלוהו ע"י עדים גובה רק מנכסים בני חורין, עמוד ב אם הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה רק מבני חורין, ערב שכתב את ערבותו אחר חתימת העדים גובים ממנו רק מנכסים בני חורין והיה מעשה כזה לפני ר' ישמעאל והוא אמר שגובה רק מבני חורין ואמר לו בן ננס

שלא גובים אף מבני חורין וביאר בן ננס שמי שחנק אדם בשוק על הלוואתו ומצאו אחר ואמר לו הנח לו ואני אתן לך פטור שהרי לא הלוהו על אמונתו וערב שמתחייב זה רק באופן שאמר לו הלוהו ואני אתן לך ואמר ר' ישמעאל שמי שרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות שאין מקצוע בתורה יותר מהם והם כמעין הנובע ומי שרוצה לעסוק בדיני ממונות ישמש את שמעון בן ננס. **גמרא** עולא אומר שמדין תורה בין מלוה בשטר ובין מלוה על פה גובה אף ממשועבדים ששיעבוד הוא מדאורייתא אך תקנו שבמלוה על פה יגבה רק מבני חורין כדי לא להפסיד את הלקוחות שלא שמעו מההלואה ובמלוה בשטר שניתן לשמוע על כך הם הפסידו לעצמם, ורבה אומר שמדין תורה לא גובים אף מלוה בשטר מלקוחות אלא שתקנו שבמלוה בשטר יגבו מלקוחות כדי לא לנעול דלת בפני לוויין ובמלוה על פה לא תקנו כי אין לו קול, ויש להקשות שלעיל אמר רבה לגבי בכור שנוטל פי שנים בחוב כשגבו קרקע אך לא כשגבו מעות ואין לומר שנהפוך את דברי רבה ועולא כי עולא אמר להדיא שמדאורייתא בעל חוב דינו בזיבורית, ויש לומר שמה שרבה אמר לגבי בכור זה רק לטעמם של בני א"י והוא לא סובר כלל שבכור נוטל פי שנים בחוב.

רב ושמואל סוברים שבמלוה על פה לא גובים לא מיורשים ולא מלקוחות ששעבוד אינו מדאורייתא, ור' יוחנן ור"ל סוברים שגובים במלוה על פה בין מיורשים בין מלקוחות כי שעבוד הוא מדאורייתא, ויש להקשות ששנינו שמי שחפר בור ברה"ר ונפל עליו שור והרגו פטור ואם מת השור יורשי בעל הבור חייבים לשלם דמי שור לבעליו א"כ השעבוד של היורשים הוא מהתורה, ור' אילעא מבאר בשם רב שמדובר שעמד בדין, אך קשה שכתוב הרגו ורב אדא בר אהבה מבאר שמדובר שעשאו טריפה, אך קשה שר"נ ביאר שהוא מת וקברו שם, יש לומר שמדובר שהיה טריפה וישבו הדיינים בפ"י הבור וחייבו,

דף קעו רב פפא אומר שלהלכה מלוה על פה גובה מיורשים כדי שלא תנעול דלת בפני לוויים אך לא מלקוחות כי אין לזה קול.

רבה בר נתן שאל את ר' יוחנן במקרה שהוחזק כתב ידו בב"ד האם גובה מלקוחות אמר ר' יוחנן שגם בהוחזק כתב ידו בב"ד גובה רק מבני חורין, ומקשה רמי בר חמא ששנינו ג' גיטין פסולים ואם נישאה בהם הולד כשר: כתב ידו ואין עליו עדים, יש עדים ואין בו זמן, יש זמן ויש בו רק עד אחד, ור"א מוסיף שגם אם אין בו כלל עדים אלא נתנו לה בפני

עדים הוא כשר וגובה בו את כתובתה אף ממשועבדים, ויש לומר שהבעל שיעבד עצמו לכתובה משעת כתיבתה.

רב אומר שערב שכתוב קודם חתימת השטר גובה רק מבני חורין ולפעמים אמר רב שגם קודם חיתום שטרות גובה רק מבני חורין, ויש לבאר שאם כתוב קודם החתימה פלוני ערב זה הפסקה ויתכן שהעדים לא חתמו על כך אך אם כתוב ופלוני ערב זה המשך הענין והעדים חתמו גם על זה, ור' יוחנן סובר שגם אם כתוב ופלוני ערב לא גובה ממשועבדים, ורבא מקשה ששנינו שעדים שחתמו על שאילת שלום בגט הוא פסול שחוששים שהם חתמו רק על שאילת שלום, וביאר ר' אבהו בשם ר' יוחנן שאם כתוב שאלו בשלום וכו' פסול ואם כתוב ושאלו כשר וא"כ גם כשכתוב ופלוני ערב יגבה ממשועבדים, ויש לומר שאכן ר' יוחנן אמר רק שאם כתוב פלוני ערב לא גובה ממשועבדים ויש להוסיף על דברי רב וכן אמר ר' יוחנן.

רבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שאף שר' ישמעאל קילס את בן ננס בכ"ז הלכה כר' ישמעאל, והסתפקו מה סובר ר' ישמעאל בחנוק והאם הלכה כמותו גם בחנוק, ורבין אמר בשם ר' יוחנן שר' ישמעאל חלק גם בחנוק והלכה כמותו גם בחנוק, ורב יהודה אמר בשם שמואל שאם חנוק וקנו מידו משתעבד ומשמע שסתם ערב לא צריך קנין וזה לא כר"נ שאמר **עמוד ב** שרק ערב של ב"ד אינו צריך קנין משמע ששאר ערב צריך קנין ולהלכה ערב בשעת מתן מעות לא צריך קנין ואחר מתן מעות צריך קנין וערב ע"י ב"ד לא צריך קנין.

ת.ו.ש.ל.ב.ע

מסכת סנהדרין

דף ב משנה דיני ממונות בשלושה דיינים דיני גזילות וחבלות בג', נזק וחצי נזק תשלומי כפל וד' וה' בג', אונס מפתה בג' ומוציא שם רע לר"מ בג' ולחכמים בכ"ג כי יש בו דיני נפשות דיני מכות בג' ולר' ישמעאל בכ"ג, עיבור החודש בג' עיבור השנה לר"מ בג' ורשב"ג אומר שמתחילים ב' ונושאים ונותנים בה' וגומרים בז' ואם גמרו בג' השנה מעוברת. סמיכת זקנים ועריפת עגלה לר"ש בג' ולר' יהודה בה', חליצה ומיאונים בג', נטע רבעי ומעשר שני שאין דמיו ידועים בג', הקדשות בג', ערכים שהם מיטלטלין בג', ור' יהודה סובר שאחד מהם כהן, וקרקות בתשעה ועוד כהן, וכן הקדש אדם. דיני נפשות בכ"ג, רובע ונרבע בכ"ג, שכתוב והרגת את האשה ואת הבהמה ועוד כתוב ואת הבהמה תהרוגו, שור הנסקל בכ"ג שכתוב השור יסקל וגם בעליו יומת וכמיתת הבעלים כך מיתת השור, זאב ארי דוב נמר ברדלס ונחש מיתתם בכ"ג ור"א סובר שכל הקודם להרגם זכה ולר"ע מיתתם בכ"ג. לא דנים שבט ונביא שקר וכהן גדול אלא בב"ד של ע"א ולא מוציאים למלחמת רשות אלא על פי ב"ד של ע"א לא מוסיפים על העיר והעזרות אלא ע"י ב"ד של ע"א לא עושים עיר הנדחת אלא ע"י ב"ד של ע"א לא עושים עיר הנדחת בספר ולא עושים שלש יחד אך עושים אחת או שתיים.

סנהדרין גדולה היא של ע"א וקטנה היא של כ"ג גדולה היא של ע"א שכתוב אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ומשה עמם, ולר' יהודה סנהדרין גדולה היא של שבעים, קטנה היא של כ"ג שכתוב ושפטו העדה והצילו העדה הרי כאן כ' ועדה היא של י' שכתוב במרגלים עד מתי לעדה הרעה הזאת והם י' בלי יהושע וכלב ומוסיפים עוד ג' שכתוב לא תהיה אחרי רבים לרעות ומשמע שלטובה כן וא"כ מדוע התורה מוסיפה אחרי רבים להטות שהטייה לטובה לא כהטיה לרעה שלטובה מטום על פי אחד ולרעה רק ע"י שנים, **עמוד ב**

וכיון שאין ב"ד שקול מוסיפים עליהם עוד אחד, ועיר שצריך בה סנהדרין יש בה לפחות ק"כ ור' נחמיה סובר שצריך מאתים ושלושים שהב"ד בה הם כנגד שרי עשרות. **גמרא** יש להקשות וכי גזילות וחבלות לא נכללים בדיני ממונות, ור' אבהו אומר שהמשנה באה לבאר מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות אך לא הודאות והלואות ואם היה כתוב רק דיני ממונות בג' היינו אומרים שהכוונה גם הודאות והלואות ולכן כתבה המשנה גזילות וחבלות ואם היה כתוב במשנה גזילות וחבלות ולא היה כתוב דיני ממונות היינו אומרים שגם הודאות והלואות בכלל וכתבו גזילות וחבלות כיון שהמקור שצריך ג' כתוב בגזילות וחבלות שכתוב ונקרב בעל הבית אל האלוקים וכלול בזה גם חבלות כיון שאין לחלק בין חבלה בגוף לחבלה בממון לכן מפרשת המשנה מה הן דיני ממונות גזילות וחבלות ולא הודאות והלואות, ואין לומר שהמשנה באה להוציא שלא צריך ג' לדון שהרי ר' אבהו אמר שנים שדנו דיני ממונות אין דינם דין אלא המשנה באה להוציא שלא צריך מומחים, אך קשה שאם התנא סובר שיש עירוב פרשיות בין פרשת פקדון לפרשת הלואה שגם בהלואה נאמרה שבועת מודה במקצת א"כ נאמר שגם הלואה צריך מומחים ואם אין עירוב פרשיות א"כ מנין שצריך ג', ויש לומר שאכן סובר התנא שיש עירוב פרשיות אך לא צריך מומחים כדברי ר' חנינא שמדאורייתא בין דיני ממונות בין דיני נפשות צריך דרישה וחקירה,

דף ג שכתוב **משפט אחד יהיה לכם** וחכמים אמרו שבדיני ממונות לא צריך דרישה וחקירה כדי שלא יהיה נעילת דלת, אך קשה שא"כ מדוע בטעו הדיינים הם משלמים, יש לומר שאם לא ישלמו יהיה יותר נעילת דלת, אך לפ"ז ניתן לפרש במשנה דיני ממונות בג' היינו הודאות והלואות שזה אפילו בהדיוטות וגזילות וחבלות זה רק בג' מומחים, ועוד שאם נפרש שהמשנה מדברת רק בגזילות וחבלות קשה מדוע המשנה כותבת פעמיים שלושה שלושה, ובאמת רבא מבאר שהמשנה דברה גם בהודאות והלואות והיא חלקה את זה מגזילות וחבלות כי לא צריך מומחים.

רב אחא בר רב איקא אומר שמדאורייתא להודאות והלואות כשר גם דיין אחד שכתוב **בצדק תשפוט עמיתך** אך אמרו שצריך ג' כדי שזה לא יהיה ביושבי קרנות ואף שגם בג' יש יושבי קרנות אך לא יתכן שלא יהיה בהם אחד שלמד, אך לפ"ז קשה מדוע בטעו הם משלמים, יש לומר שאם לא ישלמו ימצאו יותר יושבי קרנות בב"ד, והנ"מ בין רבא לרב אחא היא בדברי שמואל ששנים שדנו דינם דין אלא שהם נקראים ב"ד חצוף רבא סובר שג' מעכב ורב אחא סובר כשמואל שב' שדנו דינם דין.

לכאורה קשה מה שהמשנה מפרטת נזק וחצי נזק הרי זה כלול בחבלות יש לומר שכיון שרצתה המשנה לכתוב חצי נזק היא כתבה נזק וחצי נזק לא נכלל בחבלות כי חצי נזק הוא קנס אך זה מובן למ"ד שחצי נזק הוא קנס ויהיה קשה למ"ד שחצי נזק הוא ממון, ויש לומר שאגב שרצתה המשנה לכתוב תשלומי כפל וד' וה' **עמוד ב** שזה ממון שלא משתלם בפני עצמו לכן כתבו גם חצי נזק שהוא ממון שלא משלם את הקרן ואגב שכתבו חצי נזק כתבו גם נזק.

שנו בבביתא שר' יאשיה לומד שצריך ג' מהפסוק ונקרב בעל הבית אל האלוקים, אחד, **עד האלוקים יבא דבר שניהם** שנים, **אשר ירשיעון אלוקים** הרי כאן ג', ור' יונתן סובר שלא לומדים מאלוקים הראשון כי אין דורשים תחלות אלא **עד האלוקים** אחד, **אשר ירשיעון אלוקים** שנים, ואין ב"ד שקול מוסיפים עליהם עוד אחד, לכאורה נחלקו ר' יאשיה ור' יונתן אם דורשים תחלות או לא שר' יאשיה דרש גם מהפסוק ראשון ור' יונתן לא דרש בפסוק הראשון, ויש לדחות שלכו"ע לא דורשים תחלות ור' יאשיה סובר שמדייקים ממה

בסוכות בסוכות יש שש ומאחד לא לומדים כי הוא בא לגופו ויש ד' ובאה ההלכה וגרעה מהרביעית שמספיק טפח, ר"ע, ששנינו שר"ע אמר מנין שרביעית דם שבאה מב' מתים מטמאת באהל שכתוב על כל נפשות מת לא יבא ולומדים ב' נפשות בשיעור אחד, ורבנן סוברים שהמסורת היא נפשת, ורב אחא בר יעקב מקשה וכי יש מי שחולק שיש אם למקרא, הרי שנינו על הפסוק לא תבשל גדי בחלב אמו וניתן לדרוש בחלב בצירה, עמוד ב אלא יש אם למקרא, ויש לומר שלכו"ע דורשים את המקרא, ונחלקו רבי ורבנן שר' יהודה סבר שירשיעון נאמר על דיינים נוספים, ולרבנן מדובר על אותם דיינים שנזכרו בפסוק הקודם, ועל ר' יהודה בן רועץ לא חלקו חכמים, ועל ב"ש לגבי חטאת דרשו ב"ה שכתוב **וכפר וכפר** שניתן ללמוד מהדין שכתוב דמים למטה וכתוב דמים למעלה וכמו שבדמים שנאמר למטה יצא במתנה אחת כך בחטאת, וניתן ללמוד מדמים שנאמרו בפנים שאם חיסר אפילו במתנה אחת לא כיפר כך בחטאת חיצונה אם חיסר אפילו מתנה אחת לא יצא, ולכאורה עדיף ללמוד דמים בחוץ מדמים בחוץ אך מצד שני עדיף ללמוד חטאת וד' קרנות בחוץ מחטאת וד' קרנות בפנים ולכן כתוב **וכפר** שאפילו אם לא נתן אלא ג' יצא, וכתוב עוד **וכפר** שאפילו אם לא נתן אלא שתיים יצא וכתוב עוד **וכפר** שאפילו אם נתן רק מתנה אחת יצא, ור"ש ורבנן נחלקו לענין סוכה שלרבנן צריך פסוק נוסף לסכך עצמו ולר"ש לא צריך, ור"ע ורבנן נחלקו בפסוק **נפשות** שלר"ע נפשות משמע שתי נפשות ורבנן סברו שזה נאמר על נפשות של כל העולם, ולכו"ע יש אם למקרא. אך קשה ששנינו שר' ישמעאל דרש **לטטפת לטטפת לטוטפות** ארבע, ור"ע דרש במלה טטפת שטט במקום כתפי הוא שתיים ופת באפריקי הוא שתיים יחד ארבע, ויש לומר שאכן נחלקו בזה התנאים ונחלקו רק כשיש שינוי בין המקרא למסורת ולגבי חלב וחלב בצירה שזה דומה הולכים אחר המקרא, אך קשה שלגבי יראה יראה זה דומה ובכ"ז נחלקו ששנינו שיוחנן בן דהבאי דרש בשם ר' יהודה בן תימא שסומא בעין אחת פטור מראה שכתוב **יראה** בחיריק וקוראים **יראה** בצירה כדרך שבא הקב"ה לראות בשתי עיניו כך אתה בא להיראות בב' עינים, ור' אחא בר רב איקא מבאר שלגבי בשר בחלב דורשים **לא תבשל גדי בחלב אמו** והתורה אסרה דרך בישול ובחלב זה רק טיגון ולא בישול.

שא כתוב ונקרב בעל הבית אל השופט וכתוב אל האלוקים לדרוש גם מהפסוק הזה, ור' יונתן סובר שהפסוק כתב את לשון העולם כמו שאומרים מי שיש לו דין יקרב אותו לדיין, ויש להקשות שמשמע שר' יאשיה לא סובר שאין ב"ד שקול והרי ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי דרש בפסוק לנטות אחר רבים שהתורה אומרת לעשות ב"ד שנוטה, ויש לומר שר' יאשיה סובר כר' יהודה במשנה שלת"ק סנהדרין גדולה היתה של ע"א כי כתוב שבעים ואין ב"ד שקול מוסיפים עליהם עוד אחד, ור' יהודה סובר שיכול להיות ב"ד שקול, אך יש לדחות שר' יהודה דיבר רק על סנהדרין גדולה שכתוב כך בפסוק אך מי שאמר שגם שאר ב"ד יכול להיות שקול ואין לומר שאין חילוק בין רבים למעטים הרי שנינו להדיא סמיכת זקנים ועריפת עגלה לר"ש בג' ור' יהודה סובר בה' וביארו בטעמו של ר' יהודה שכתוב **וסמכו** שנים זקני שנים ואין ב"ד שקול מוסיפים עליהם עוד אחד, א"כ ר' יהודה סובר שבמעטים אומרים אין ב"ד שקול, ויש לומר שר' יאשיה סובר כר' יהודה ועדיף ממנו שר' יהודה סבר שרק ב"ד גדול יכול להיות שקול ואילו שאר ב"ד אינו שקול ואילו ר' יאשיה סובר שגם שאר ב"ד יכול להיות שקול ואת הפסוק **לנטות** יעמיד ר' יאשיה בדיני נפשות אך לא בדיני ממונות, אך לכאורה המשנה שאומרת שאם שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי ואם שנים אומרים חייב ואחד אומר זכאי הנידון חייב זה לא כר' יאשיה, יש לומר שגם ר' יאשיה לומד בק"ו שאם בדיני נפשות החמורים הולכים אחר רוב הדיינים דיני ממונות הקלים ודאי שנלך אחר רוב.

שנו כברייתא דיני ממונות בג' ולרבי בה' שהדין יגמר ע"י ג', ויש להקשות וכי אם יתחילו בג' לא יגמר הדין על פיהם, ויש לבאר שמתחילים בה' כדי שיגמר הדין בג', ורבי סבר שמה שכתוב בתורה ג' דיינים מדובר בגמר דין, ור' אבהו מגדף בזה שא"כ בסנהדרין גדולה יצטרכו להתחיל לפחות בקמ"א כדי שיגמר הדין בע"א, ובסנהדרין קטנה יצטרכו מ"ה כדי שיגמר הדין בכ"ג, אלא ודאי כשנאמר **אספה לי שבעים איש** מדובר בשעת אסיפה, וכ"ג שלומדים **מושפטו והצילו** גם הכוונה משעת שפיטה וא"כ כשלומדים **מונקרב** שצריך ג' גם הכוונה משעת קריבה יהיו ג', אלא טעמו של רבי שכתוב **אשר ירשיעון אלוקים** שנים ונאמר עוד **אלוקים** וכמו שלמטה מדובר בשתיים כך למעלה שתיים ואין ב"ד שקול מוסיפים עליהם עוד אחד הרי כאן ה',

דף ד ורבנן סוברים שהכתיב הוא **ירשיעון** בלשון יחיד.

ר' יצחק בר יוסף אומר בשם ר' יוחנן שרבי ור' יהודה בן רועץ וב"ש ור"ש ור"ע סוברים יש אם למקרא, רבי כדלעיל שהוא דרש **מירשיעון**, ר' יהודה בן רועץ ששנינו ששאלוהו תלמידיו שכתוב בפרשת יולדת נקבה **שבעים** א"כ היא תהיה טמאה ע' יום אמר להם שטימא וטיהר בזכר וטימא וטיהר בנקבה כמו שטהרה של נקבה הוא כפליים מזכר כך ימי טומאה בנקבה הוא כפליים מזכר, ואחר שיצאו שלח אחריהם ואמר שאין צורך בהיקש אלא לומדים ממה שקוראים **שבויעיים** ויש אם למקרא. ב"ש, ששנינו שכל הניתנים על מזבח החיצון יצא גם אם נתן במזבח רק פעם אחת ובחטאת ב' מתנות, ולב"ה גם בחטאת יצא במתנה אחת, וביאר רב הונא שב"ש דרשו שכתוב בחטאת **קרנות** ג' פעמים א"כ יש שש ד' למצוה ושתיים לעכב, וב"ה דרשו **קרנות קרנת קרנת** יחד ד' ג' למצוה, ולעכב לומדים שלא יתכן כפרה בלי כלום. ר"ש, ששנינו לגבי דפנות סוכה לת"ק שתיים כהלכתן והשלישית אפילו טפח ולר"ש ג' כהלכתן והרביעית אפילו טפח ונחלקו שלרבנן יש אם למסורת וכתוב **בסכת בסכת בסוכות** יחד ד' ומאחד לא לומדים כי הוא בא לגוף הענין וא"כ יש ג' ובאה ההלכה למשה מסיני וגרעה מהשלישית שמספיק אפילו טפח, ור"ש דרש **בסוכות**